

מצוה לשמוע לדברי חכמים, גם בזמן מגפה

דווקא בימים אלה נשמעות אי הבנות בנושא אמונת חכמים.
ננסה להבהיר מעט את הסוגייה.

...

הרב דסלר נשאל על אודות גדולי ישראל והנהגתם בתקופת
השואה. שאלה שנשאלה בעקבות מלעזים שהעזו להרים קולם נגד
גדולי ישראל והנהגתם בתקופה הקשה ההיא.
מכתב תשובתו של הרב דסלר המופיע ב"מכתב מאליהו" ח"א
עמ' 75 הוא שיעור מאלף.

תחילה כותב הרב כי שאלה כזו אינה ראויה כלל להתייחסות.
ולוא שידע כי לא עלתה השאלה בדעתו של השואל, אלא ששמע
אותה ממקורות אחרים, לא היה מתייחס. כלומר, התייחסות
לשאלות מסוג זה עלולה ליצור רושם כאילו באמת יש כאן שאלה.

ב. הרב מתאר את גדולי ישראל גדלות דעתם ועומק הרצינות
בה היו דנים בשאלות הנוגעות לכלל ישראל. כלומר, לפני שאדם
מעז לפתוח פיו ולומר ביקורת שכיח את אלה שאליהם מופנית
הביקורת היכרות בלתי אמצעית.

ג. הרב עובר לדבר על נס פורים. המן דורש שישתחוו לפניו,
כולם כורעים ומשתחוים מלבד מרדכי, ולא די שמפר את הדרישה
אלא שעושה זאת בצורה פומבית, אפשר לומר - פרובוקטיבית.
המן כועס ומחליט עקב התנהגותו של מרדכי להשמיד את כל העם
היהודי. ב"מסיבת העיתונאים" שבו מודיע המן על תכניתו הוא
מסביר כי התוכנית תוכננה עקב התנהגותו של מרדכי.

באים למרדכי ואומרים לו: ראה מה גרמת...

מה היינו מצפים ממרדכי? מה אמורה היתה להיות תגובתו?
- או שיאמר "חטאתי עויתי פשעתי וטעיתי" או שיאמר:
"אכן, התנהגותי גרמה לכך אך אין עצה ואין תבונה כנגד ד'".

מרדכי לא אומר לא זאת אף לא זאת.

מרדכי אומר: היודעים אתם מי אשם בגזירה? - אתם!

אומרים הם לו בתימהון: והרי אנחנו משתחוים כל הזמן?

אנחנו לא מאמינים לאף אחד מהדוברים הרשמיים,
והרשמיים למחצה! כי לכל אחד יש את הנגיעות
שלו, ובחלק מהמקרים, את המגבלות המולדות
שלו, ואת הפחד ממה יגידו. חיבור של שלושת
הדברים האלה יוצר בדרך כלל טמטום מערכת.

אנו מתנהגים לפי התורה האומרת "מצוה לשמוע דברי חכמים".
בציות לכללים, אנו מקיימים מצווה. האפקטיביות של הכללים
מבחינה רפואית ואחרת איננה מעניינתנו. מצווה - ותו לא. ההשפעה
של עצם קיום המצווה, ותוספת הקדושה שקיים מצווה כזו מוסיף,
יש לה השפעה גדולה לאין ערוך יותר מאשר המיגונים האמיתיים
או המטופשים (מחק את המיתור) שאנו נוהגים בהם (כאמור, לא
בגלל שאנו חושבים שאנו צריכים מיגון, ושאונו מאמינים שאם אכן
צריכים המיגון הזה אכן ימגון).

ולכן, כל הגיוסים שמגייסים דוברים חרדים למיניהם להטיף
להיענות לכללים בגלל שהם הצלת חיים, מתנפצים על הפגנת
שמאל אחת שעוברת בשתיקה, על ישיבת ועדת כנסת אחת שבה
יושבים צפופים ומשתחוים עוד יותר צפופים. נראה כי יוצרי
התקנות עושים הכל כדי שלא נאמין בהם...

במקום כל המלל המאיים והמוגזם לטעמם של רבים, יש לתת
שיעורים על אמונת חכמים...

ואם ישאל אדם הרי גם החכמים יודעים שכל הכללים מפוקפקים,
וכי במקומות אחרים אינם נאכפים, מדוע אפוא מורים הם באופן
פסקני לציית להם, ולו גם במחיר ביטול תפילות במנין?

לנו, האנשים מן השורה, חיילים פשוטים בצבאו של הקב"ה, אין
זה משנה כלל מדוע אומרים רבותינו מה שאומרים, ומורים מה שהם
מורים. אך מי שבכל זאת רוצה לקרב את הדברים אל הדעת, ידע
שאצלנו אפילו ספק ספיקא של פיקוח נפש דוחה שבת ויום כפור.
גדולי ישראל לוקחים זאת בחשבון, וקבעו שיש לנהוג לפי הכללים,
מטופשים ככל שיהיו, אכזריים ככל שיהיו, ומעוררי חוסר אמון ככל
שהיו.

חוזרים בתשובה על ההשתתפות הארכאית לכאורה הנ"ל, היתה הגזירה יוצאת לפועל. אבל, ההמונים הבינו כי אם גדול הדור, מרדכי היהודי אומר – הוא יודע מה שהוא אומר, כי יודע הוא מה מתרחש מאחורי הקלעים וכיצד עובדים הדברים באמת בצורה שלא באה לידי ביטוי במבט שטחי על פני השטח. הם שמעו בקולו וחזרו בתשובה והסאר – ידוע.

• • •

אחרי שהרב דסלר כתב את הנ"ל, הוא כלל לא חזר לשאלה אודות גדולי ישראל והנהגתם בתקופת השואה. – אין צורך. ואם יאמרו: אבל לא מעדכנים אותם כמו שצריך? אין לנו אלא לחזור ולצטט את דברי הגר"א בפירושו לספר משלי. ציטוט שהבאנו כשכתבנו בנושא זה ערב בחירות. הפסוק אומר: "קסם על שפתי מלך, במשפט לא ימעל פיו" (משלי ט"ז ט'). אומר הגר"א בפירושו: "הדבור של מלך הוא כמו קסם, כי אף שמרמים אותו יקרה ד' בפיו דבר כדי שיהא משפטו אמת וזהו במשפט לא ימעל פיו.

והענין: מאן מלכי רבנן ששפתותיהם כמו קסם אף שיטעו לפי השאלה מכל מקום "במשפט לא ימעל פיו" כלומר בדין עצמו לא יטעו כי בסוף יתגלה כי פסקם אמת" ואין צורך להוסיף ולו גם מילה אחת. את ההשוואה לזמנינו ואת התשובה לכל אלה ששואלים למה בהתחלה אמרו כך ולא אחרת – יענה לעצמו כל אחד לבד.

אמר להם: אין כל קשר. זוכרים אתם לפני כתשע שנים הייתה סעודה שאני הוריתי לא להשתתף בה, ואתם השתתפתם. לכן באה הגזירה.

הבה ונבדוק, אומר הרב דסלר, מי צודק, ההמונים המאשימים את מרדכי, עקב התנהגותו הפרובוקטיבית? או מרדכי המאשים את המשתתפים בסעודת אחשוורוש לפני עידן ועידנים? כשבדקים את הטיעונים מבחינה שכלית אין ספק שמרדכי טועה ומטעה וההמונים צודקים.

א. אין כל קשר בין ההשתתפות במשתה אחשוורוש תשע שנים לפני שנגזרה הגזירה לבין גזירת המן. אם בכלל, ההשתתפות, שאולי היתה אסורה, עשויה לגרום לקירוב לבבות ולא לשנאה. ב. יש קשר ישיר בין התנהגותו של מרדכי לגזירתו של המן שהגיעה כתגובה.

ג. מי יודע את סיבת גזירת המן יותר ממנו עצמו? והוא הרי אומר בפה מלא כי התנהגותו של מרדכי הובילה אותו להחלטה לגזור את הגזירה.

ד. מי אומר שמרדכי לא אשם? – מרדכי עצמו, והוא הרי נוגע בדבר.

ה. מי אומר שההשתתפות בסעודת אחשוורוש היא הגורם? מרדכי. והוא הרי צריך למצוא דרך "לצאת מזה". הדרך שמצא מאד לא משכנעת...

ובכל זאת, אם היו מקבלים את מה שהשכל מחייב, ולא היו

אין לנו אחות בבית המלך...

אולי רוצים לומר לנו שלא נהיה שאננים, כי אין זה משנה ש"אחות לנו בבית המלך", כי המלך נמצא במקום אחר לגמרי... אולי רוצים שדווקא התפילות שאנו מתפללים עכשיו ביחידות או במנייני מרפסת תהיינה מעומק הלב? אולי רוצים ללמדנו שתפילה אינה תלויה בדברים שמחוץ לאדם? וכשאין ברירה עליה להתפרץ ממעמקי הלב עוד יותר??? ואם בתפילות עסקינן, תפילות שנאמרות ביחיד, תפילות שגדולי התורה הורו לנו להתפלל איש איש בביתו. קראו נא את השורות דלהלן:

נאמר בתהילים ק"ב "תפילה לעני כי יעטוף ולפני ד' ישפוך שיח" ושם בפסוק י"ז – "פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם".

מהי "תפילת הערער"?

המלבי"ם בפירושו המילות שולח אותנו לירמיהו פרק י"ז פסוק ו', שם נאמר: "והיה כערער בערבה" ורש"י מסביר – ערער – עץ יחידי. כלומר, פנה אל תפילת הערער – אל תפילת היחיד "ולא בזה את תפילתם"... והפסוק הבא: "תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל ק-ה".

ובזהר (בראשית כ"ג ע"ב) נאמר שסגולת אמירתו של פרק זה היא להעלות את כל תפילותיו...

כמובן, שההלכה קובעת שיש להתפלל בציבור ואין מקום לזיום תפילה ביחיד על חשבון תפילה בציבור, אך אם נגזר עלינו להתפלל ביחיד נדע ש"לא בזה את תפילתם".

משהו לא ברור.

הלכנו לבחירות בחרנו באנשים "שלנו" ומאז אנו רגועים כי "אחות לנו בבית המלך".

והנה הגיע משבר שכל מנהלי המאבק בו הם "משלנו".

שר הפנים, האחראי על הרשויות המקומיות – "משלנו" – מנהיג ש"ס ומיסדה האיש שכולנו סומכים עליו.

שר המשטרה, האחראי על אכיפת החוק – "משלנו" – ימני מסורתי בוגר ישיבה תיכונית (נתיב מאיר)...

שר הבריאות, האחראי על יצירת ההנחיות ועל בריאות הציבור – ודאי וודאי שהוא "משלנו".

ראש הממשלה, אוהב לבו של הציבור החרדי, הוא כמעט "משלנו"... הרי שכבנו, ועדיין אנו שוכבים, על הכביש בשבילו...

אז מה קורה?

מדוע אחרי הכל, הציבור מרגיש גם עכשיו, ועכשיו במיוחד, שהמערכת השלטונית נגדו, ורק נגדו, ודווקא נגדו?

הן ההנחיות, הן חלק מהעיריות, ובודאי המשטרה?

מדוע בכל זאת רודפים במצח נחושה אחרי מפירי החוק בבני ברק, וביד רכה (אם בכלל) אחרי מפירי החוק בתל אביב?

מדוע ההנחיות מתירות הפגנות שאין להן כל השפעה ומשמעות מלבד הוצאת קיטור, ואינן מתירות תפילות???

• • •